

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันความเจริญด้านความรู้และเทคโนโลยีของโลกก้าวหน้าไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ข้อมูลข่าวสารสามารถถ่ายทอดถึงกันได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงนี้ ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศจึงต้องใช้การศึกษาช่วยพัฒนาอย่างทั่วถึง ครบวงจรทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงพร้อมที่จะรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ อย่างมีความสุขในฐานะผู้ร่วมพัฒนา ในขณะที่เทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้งแต่สภาพการณ์ของโลกต้องเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่อีกครั้งซึ่งเกิดขึ้นกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีกำลังซื้อและมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจโลก สำหรับประเทศไทยไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงกับปัญหาเศรษฐกิจครั้งนี้ได้เป็นเหตุให้สถานการณ์แรงงานไตรมาส 3 ปี 2551 (กรกฎาคม-กันยายน 2551) มีสถานประกอบกิจการต้องปิดกิจการจำนวน 14,023 แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้างจำนวน 147,340 คน(กระทรวงแรงงาน, 2551, หน้า 4)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) เน้นการเตรียมความพร้อมทุกด้านโดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมของคนให้สามารถปรับตัวให้รับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์และความผันผวนทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานการมีภูมิคุ้มกันในตัวดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2544-2559 จัดทำขึ้นบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ต้องการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และมุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึงประสงค์ มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพ ปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งจะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545-2559, หน้า 12)

แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2559) กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษารูปแบบบูรณาการโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมเพื่อคนไทยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและก้าวหน้าทันโลก แผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต พัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ คือสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้และสังคมสมานฉันท์เอื้ออาทรต่อกัน(แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 4 ระบุว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรคจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในหมวด 4 มาตรา 22 กล่าวว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ข, หน้า 2-12)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, คำนำ) เปิดโอกาสให้โรงเรียนเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยกำหนดจุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยปฏิบัติตามหลักศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 5) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 7)

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะ ดังนี้ การนำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและการศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดี

ต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ สารที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น กำหนดไว้ 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐาน ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มาตรฐาน ค 5.2 ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล มาตรฐาน ค 5.3 ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 13)

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยทำให้การวางแผนของคนไทยมีมากขึ้น นำมาซึ่งปัญหาทางสังคมและความมั่นคงในสถานภาพของครอบครัวที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ครอบครัวที่ตั้งมั่นบนความมีเหตุผลไม่ประมาทจะสามารถเผชิญหน้ากับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจนี้ได้ซึ่งเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมทุกด้านโดยเฉพาะคน ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 – 2559 ที่จัดทำขึ้นบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ต้องการให้การจัดการศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตรงกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นที่กษะสำคัญของสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในการนำความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและการศึกษาต่อ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 หน้า 8)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ร่วมกันในชาติที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ภูมิพลอดุลยเดช, 2552 หน้า 1)

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, มปป. หน้า 13)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการอัญเชิญมาเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างจริงจังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) (ถวัลย์ มาตรฐาน, 2550, หน้า 22)

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืน มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” อันจะเป็นการเสริมสร้างประโยชน์สูงให้แก่ประชาชนโดยถ้วนหน้าสมดังพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนับตั้งแต่ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 ว่า “...เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม...” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พุทธศักราช 2545) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้เน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดโดยเปิดโอกาสให้โรงเรียนเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้นโดยกำหนดจุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยปฏิบัติตามหลักศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3)

สรุปความได้ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนทุกระดับบนพื้นฐานความมีเหตุผล ไม่ประมาท และความรอบคอบพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยั่งยืนมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังที่สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยเฉพาะข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น จึงพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี กลุ่มโรงเรียนรัฐราษฎร์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้เรื่องสถิติเบื้องต้นและปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมโดยเน้นคุณธรรมการมีภูมิคุ้มกันในตัว

ตีความถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ความมุ่งหมายในการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยประกอบด้วยความมุ่งหมายทั่วไปเพื่อการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1 และมีความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ทดลองใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1
2. นักเรียนมีความรู้เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยนำประสบการณ์จากการเรียนรู้และคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถเผยแพร่กับผู้อื่นได้
3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นักการศึกษาและผู้สนใจ ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและสังคมต่อไป
4. ครูได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสาระการเรียนรู้อื่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2553 กลุ่มโรงเรียน ราษฎร์พัฒนา จำนวน 8 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 13 ห้องเรียน นักเรียน 393 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 47 คน โดยการสุ่มเลือกโรงเรียนด้วยวิธีจับสลาก ได้โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี มี 6 ห้องเรียน สุ่มห้องเรียนอีกครั้งโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ความสามารถในการจัดทำบัญชี

2.2.3 ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

3. เนื้อหา

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็นมาตรฐาน ค 5.1 เข้าใจและใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มาตรฐาน ค 5.2 ใช้วิธีการทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง โดยผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรเป็น 2 ส่วน

3.1 หลักสูตรภาคทฤษฎี ประกอบด้วย 1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสถิติ 2) ความน่าจะเป็นเบื้องต้น และ 3) สถิติเพื่อความพอเพียง ดังนี้

3.1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจำแนกข้อมูล

3.1.2 การอ่านแผนภูมิแท่ง

3.1.3 การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ

3.1.4 การเขียนแผนภูมิแท่ง

3.1.5 ความน่าจะเป็นเบื้องต้น

3.1.6 ทางสายกลาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

3.1.7 ชีวิตนำด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 หลักสูตรภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย

3.2.1 นักเรียนฝึกหัดบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย

3.2.2 เขียนแผนภูมิเปรียบเทียบรายรับ-รายจ่าย

4. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 สอนสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง จำนวน 3 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นในลักษณะเพิ่มเติมจากสาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายละเอียดของเนื้อหา การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการปฏิบัติตนของทุกคนทุกระดับโดยยึดหลักทางสายกลาง 3 ห่วง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวดี กับ 2 เงื่อนไข คือเงื่อนไขคุณธรรม และเงื่อนไขความรู้ นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาความเป็นอยู่ให้สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุขตามสมควรท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์เพื่อให้เกิดความสมดุล เป็นธรรมและยังยืนมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

หลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องสถิติเพื่อความพอเพียงประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจำแนกข้อมูล การอ่านแผนภูมิแท่ง การอ่านแผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ การเขียนแผนภูมิแท่ง ความน่าจะเป็นเบื้องต้น ทางสายกลาง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และชีวิตนำด้วยเศรษฐกิจพอเพียง เวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากประสบการณ์การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถตรวจสอบได้ด้วยการทดสอบ สอบถาม สัมภาษณ์ สังเกตพฤติกรรมและตรวจสอบชิ้นงานหรือภาระงาน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ความสามารถในการทำบัญชี หมายถึง ความสามารถในการทำบัญชีรายรับรายจ่าย เป็นเรื่องของศิลปะการจดบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายที่ได้มาจากความเคลื่อนไหวด้านการเงินที่

มีหน่วยเป็นบาทเพื่อตรวจสอบฐานะทางการเงินและความคุ้มค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ในรูปของบัญชีรายรับรายจ่าย การบันทึกการรับ-รายจ่ายของนักเรียนพิจารณาจากคะแนนความถูกต้องในการบันทึกการรับ-รายจ่ายของนักเรียนและแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ความพึงพอใจต่อหลักสูตร หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ในลักษณะพอใจ ชื่นชอบ เห็นคุณค่าของหลักสูตรเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องสถิติ เพื่อความพอเพียง

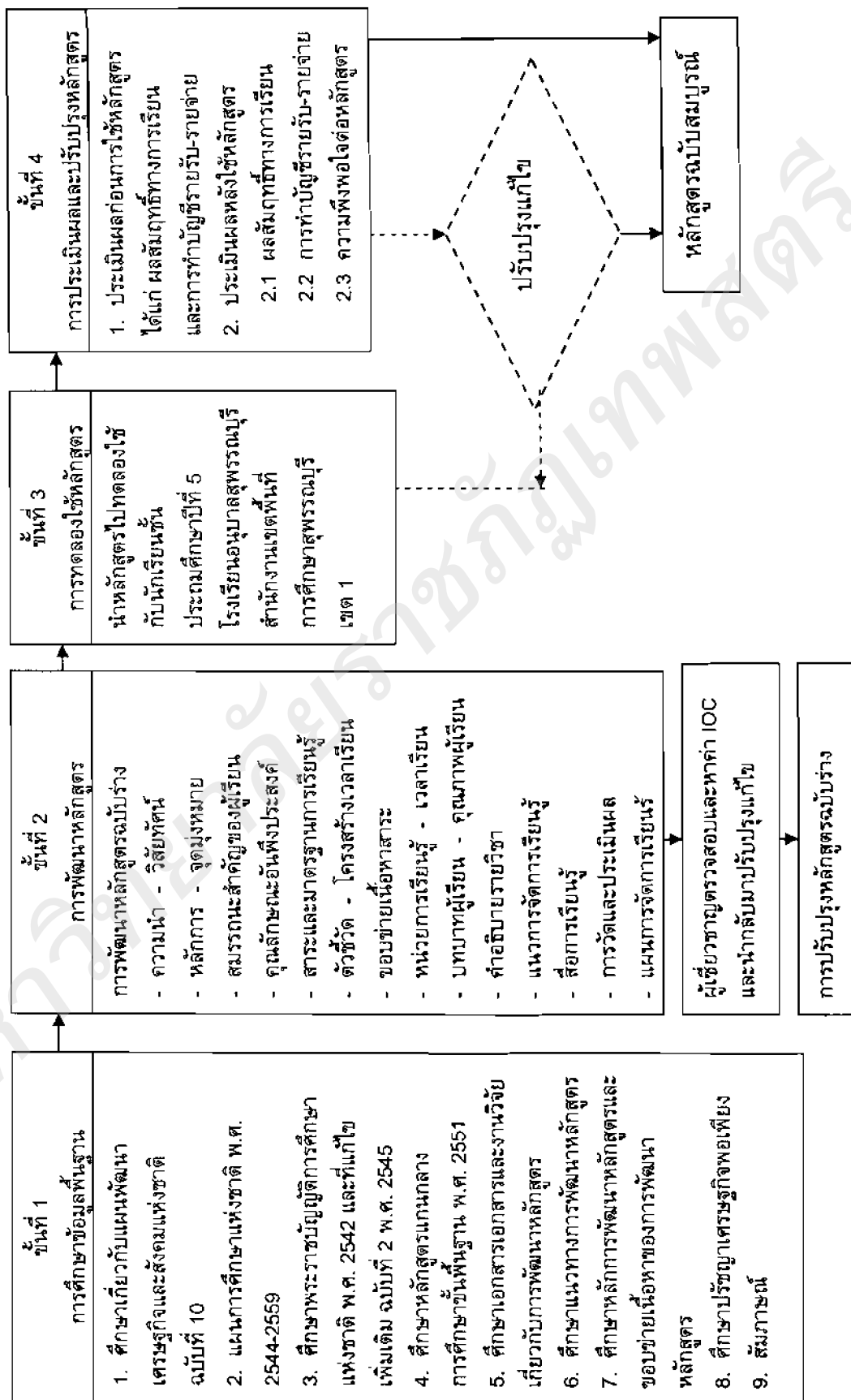
นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนรัฐราษฎร์พัฒนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 47 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษาและผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวมาสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้ ไทเลอร์ (Tyler, 1949, p.1) ใช้หลักการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในรูปของคำถาม 4 ข้อ คือ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรใดที่สถานศึกษาควรจัดให้กับผู้เรียน 2) ประสพการณ์ใดที่สถานศึกษาจะจัดให้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) ประสพการณ์การเรียนรู้ต่างๆ จะจัดให้มีระบบระเบียบอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร และ 4) จะมีเกณฑ์การตัดสินใจว่าจุดมุ่งหมายต่างๆ เหล่านั้น นอกจากนี้ ทาบา (Taba, 1962, p. 12) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วินิจฉัยความต้องการ : สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) คัดเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 4) จัดเนื้อหาสาระ 5) คัดเลือกประสพการณ์การเรียนรู้ 6) จัดประสพการณ์การเรียนรู้ 7) กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล และสัจ จูทรานันท์ (2532, น. 38) จัดลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ 4) การกำหนดมาตรการวัดและการประเมินผล 5) การนำหลักสูตรไปใช้ 6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร อุบลรัตน์ กิจไมตรี (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดเพลงอีแซว ภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ (1) การสำรวจและศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (2) การสร้างหลักสูตร (3) การทดลองใช้หลักสูตร (4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพลง

อีแซว สามารถแสดงเพลงอีแซวได้และมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร กานต์นารี เชี่ยวพานิช (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนท้ายพิบูล (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 68) จังหวัดสระบุรี มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่านักเรียนสนใจตั้งใจและมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องมัคคุเทศก์น้อยหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำลอง นำพา (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยยุคปัจจุบัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองแค "สริกจ พิตยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี มีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาหลักสูตรโครงร่าง 2) การพัฒนาหลักสูตรโครงร่าง 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินหลักสูตร 5) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษา มาสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมเรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตรโดยการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ประเมินหลักสูตรฉบับร่างและปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสถิติเพื่อความพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความสามารถในการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน